

Eşli Ruminasyon Ölçeğinin Türkçe Uyarlaması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Turkish version of the Co-rumination Questionnaire: A Validity and Reliability Study

Aslı BUGAY¹ ve Özgür ERDUR BAKER²

Öz: Bu araştırmanın amacı, Eşli Ruminasyon Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik özelliklerinin incelenerek Türkçeye kazandırılmasıdır. Çalışmanın katılımcılarını birbirinden bağımsız ve ulaşılabilir örneklem yoluyla seçilmiş iki farklı üniversite öğrenci grubu oluşturmaktadır. Birinci çalışma grubu 256 (146 Kadın, 110 Erkek) üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Ölçeğin test-tekrar test güvenilirliğini ölçmek için ulaşılan ikinci çalışma grubu ise 113 (72 Kadın, 41 Erkek) öğrenciden oluşmaktadır. Öğrencilere Eşli Ruminasyon Ölçeği, Ruminasyon Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu uygulanmıştır. Analizlerde ölçeğin faktör yapısını test etmek için doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Ölçeğin güvenilirliğini test etmek için ise Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı hesaplanmıştır. Ölçeğin ölçüt bağlantılı geçerliğini hesaplamak için Ruminasyon Ölçeği ile arasındaki ilişki Pearson korelasyon katsayıları hesaplanarak bulunmuştur. Ölçeğin geçerliğine kanıt sağlamak amacıyla öğrencilerin cinsiyete göre eşli ruminasyon düzeyleri arasındaki fark t testi ile test edilmiştir. Yapılan istatistiksel değerlendirmeler Eşli Ruminasyon Ölçeğinin ülkemiz için geçerli ve güvenilir olduğu konusunda kanıtlar sağlamıştır.

Anahtar Sözcükler: eşli ruminasyon, ruminasyon, güvenilirlik, geçerlik

Abstract: The purpose of this study was to examine the reliability and validity of the Turkish version of the Co-Rumination Scale. Data were collected from two different groups of university students. The first group was composed of 256 (146 Female, 110 Male) university students. The second group was composed of 113 (72 Female, 41 Male) university students and the sample were used to investigate the test-retest reliability of the scale. Co-rumination scale, Rumination Scale and Demographic Information Form were used to collect the data. The results suggested that the Turkish version of the CRS had adequate internal consistency, criterion validity, and reflected the standard one-factor structure. Also, t -test analysis indicated that female students scored higher than males on co-rumination. The findings showed that the Turkish version of the scale can be reliably used to measure co-rumination among a Turkish university students sample. These results were discussed in light of earlier research finding and theoretical positions.

Keywords: co-rumination, rumination, reliability, and validity

Ruminasyon bireyin geçmişte takılarak, problemini çözmek adına harekete geçmeksizin, içinde bulunduğu duygu durumunu, olası sebep ve sonuçlarını tekrar tekrar düşünmesi olarak tanımlanmaktadır (Nolen Hoeksema, 1987). Bu kavram genellikle bireyin kendi başına gerçekleştirdiği bilişsel bir süreci ifade etmektedir. Bireyin köşesine çekilerek kendisine “Neden olayları daha iyi idare edemiyorum” “Neden hep benim başıma geliyor”, “Neden böyle hissediyorum” gibi tekrarlayan soruları kendi kendine sorması ruminatif duruma örnek olarak verilebilir. Özellikle stresli deneyimler karşısında verilen bu

tepki, çoğunlukla baş etmeyi güçleştirmekte ve depresif duygu durumu başta olmak üzere birçok psikolojik soruna zemin hazırlamaktadır (Trenor, Gonzalez ve Nolen-Hoeksema, 2003).

Ancak son yapılan çalışmalar ruminasyonun yalnız yapılabileceği gibi eşli de yapılabileceğini ileri sürmektedir. Eşli ruminasyon bir başkısıyla bir problem hakkında defalarca, çoğunlukla olumsuzluklara odaklanan ve fakat problem çözme odaklı olmayan paylaşımdır (Ross, 2002). Ruminasyon eğilimi yüksek olanlar eşli ruminasyona da daha yatkındırlar. Ruminasyon gibi

¹ Yrd.Doç.Dr., TED Üniversitesi, Ankara, E-posta: asli.bugay@tedu.edu.tr

² Doç.Dr., ODTÜ, Ankara, E-posta: erdur@metu.edu.tr

eşli ruminasyon da, depresyon ve diğer psikolojik sorunlarla ilişkili bulunmuştur (Calmes ve Roberts, 2008; Rose, 2002). Ayrıca, araştırmalar aşırı güvence arayışı ya da başkalarından onay arama eğiliminin de ruminasyon aracılığı ile depresyona katkı sağladığını göstermektedir. (Weinstock ve Whisman, 2007). Sosyal paylaşımın arkadaşlığı pekiştirdiği ve baş etmeyi kolaylaştırdığı görülmekteyse de, araştırmalar problem çözmeye odaklanmadan olumsuz duygu ve düşüncelere odaklanan paylaşımların duygusal stresi yükselttiğini ortaya koymaktadır (Rose, 2002).

Eşli ruminasyon depresif kişilerde daha çok ortaya çıkabilmekte ve depresif kişiler tarafından yapılan olumsuz kendini açma depresif olmayan kişiler tarafından yapılan kendini açmadan farklı algılanabilmektedir (Calmes, 2008). Özellikle, depresif bireyler yakınları ile olan iletişimlerinde onların hayal kırıklığı ya da sıkıntılarına daha az duyarlılık gösterdikleri için depresif kişiler tarafından başlatılan eşli ruminasyon yakınları tarafından daha olumsuz olarak algılanabilmektedir. Bu nedenle, eşli ruminasyonun kişilerarası çatışma ile de yakından ilişkili olduğu düşünülmektedir. Depresif bireyler tarafından başlatılan eşli ruminasyonun kişiler arası çatışmaya, depresif olmayan kişiler tarafından başlatılan eşli ruminasyonun ise arkadaşlıkta doyuma katkı sağlayabileceği önerilmektedir (Calmes, 2008). Eşli ruminasyonun kişilerarası sonuçları kişilerden birinin ya da ikisinin de depresyonda olması, birlikte geçirilen süre gibi bazı değişkenlere göre farklılaşabilmektedir. Bu değişkenler eşli ruminasyon sürecinde ilişki doyumunu arttırabileceği gibi çatışma olasılığını da artırabilir (Johnson, 2004). Ayrıca sahip olunan sosyal ağın büyüklüğü ya da yakın arkadaş sayısı da eşli ruminasyonun sonuçlarını etkileyebilmektedir.

Özetlenecek olursa, eşli ruminasyon her sosyal ilişkinin ya da paylaşımın sağlıklı sosyal destek olmadığını anlamamızı sağlayan bir kavramdır. Eşli ruminasyonun aynı zamanda kendini açma ve ruminasyon (Ross, 2002), depresyon ve anksiyete (Ross, 2007), duygusal üzüntü (Emotional Distres) ve ilişki doyumu (Calmes ve Roberts, 2008) gibi birçok psikolojik değişkenle olan güçlü ilişkisinde bu kavramın önemini ortaya koymaktadır. Bu durumda bu kavramın doğru, güvenilir ve geçerli bir şekilde işe vuruk/operasyonel tanımının yapılması önemlidir. Oysa ülkemizde eşli ruminasyon henüz çok yeni bir kavram olarak çalışılmaya başlanmış ve henüz yayınlanmış bir çalışmaya rastlanmamıştır. Çok benzer bir kavram olan ruminasyon konusunda yapılan çalışmalar ise ülkemiz insanlarının da uluslararası alan yazınında ifade edilen deneyimlere benzer ruminasyon deneyimlerinin olduğunu ortaya koymaktadır (Bugay, 2010; Bugay, Demir ve Delevi, 2012; Erdur, 2002;

Erdur-Baker, 2009; Erdur-Baker, Özgülük, Turan, ve Demirci-Danışık, 2009; Şenormancı, Konkan, Güçlü, Şenormancı ve Sungur, 2013; Turan ve Erdur-Baker, 2014; Yılmaz, Sungur, Konkan ve Şenormancı, 2014). Bu nedenle, bu çalışmada Rose (2002) tarafından geliştirilen Eşli Ruminasyon Ölçeği'nin (Co-rumination Scale) Türkçe'ye çevrilmesi ve temel psikometrik özelliklerinin incelenerek alan yazınına kazandırılması hedeflenmektedir.

Yöntem

Çalışma grubu

Katılımcıların seçilmesinde, araştırmacılara hız ve pratiklik kazandırması amacıyla kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yolla, farklı zamanlarda ulaşılmış iki farklı çalışma grubu oluşturulmuştur. Birinci çalışma grubu 256 (146 Kadın, 110 Erkek) ve testin tekrarı çalışması için ulaşılan ikinci çalışma grubu ise 113 (72 Kadın, 41 Erkek) öğrenciden oluşmaktadır. Böylece çalışma toplam 369 (218 Kadın, 141 Erkek) öğrencinin katılımı ile yürütülmüştür. Ölçekler öğrencilere sınıf ortamında araştırmacılar tarafından uygulanmıştır. Uygulama öncesinde öğrencilere araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiş ve gönüllü olan öğrencilere ölçekler uygulanmıştır. Uygulama yaklaşık olarak 15-20 dakika arasında değişmiştir.

Veri Toplama Araçları

Ruminasyon Ölçeği (RÖ): Nolen-Hoeksema ve Morrow (1991) tarafından ruminatif eğilimleri ölçmek amacıyla geliştirilen bu ölçek 21 maddelik 4'lü Likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin psikometrik analizleri, iç tutarlığının .89 olduğunu göstermektedir (Nolen-Hoeksema ve Morrow, 1991). Türkçe adaptasyonu ve geçerlik ve güvenilirlik özellikleri Erdur-Baker ve Bugay (2012) tarafından hem lise hem de üniversite öğrencileri için incelenmiş ve bu örneklem için uygun olduğu rapor edilmiştir. Bu çalışma içinse Ruminasyon Ölçeğinin Cronbach alfa katsayısı .88 olarak bulunmuştur.

Kişisel Bilgi Formu: Katılımcılara ait, cinsiyet, sınıf, yaş ve okudukları üniversite değişkenleriyle ilgili bilgilerin elde edilmesi amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır.

Eşli Ruminasyon Ölçeği: Ross (2002) tarafından eşli ruminatif eğilimleri ölçmek amacıyla geliştirilen bu ölçek 27 maddelik 5'li Likert tipi bir ölçektir. Ölçekteki örnek maddeler: "Birlikte olduğumuz zamanın çoğunu benim ya da arkadaşımın sorunlarını konuşarak geçiririz.", "Eğer birimizin bir sorunu varsa başka bir konu hakkında konuşmak ya da başka bir şey yapmak yerine o sorun hakkında konuşuruz." Ross (2002) ölçeğin

yapı geçerliğini test etmek yaptığı Maximum Likelihood Yöntemi ile Açıklayıcı Faktör Analizi sonucunda özdeğeri 1'in üzerinde olan tek faktör olduğunu ve bu faktörün toplam varyansın % 45'ni açıkladığını rapor etmiştir. Ayrıca çalışmasında 27 madde için iç tutarlılık katsayısını ise .96 olarak bulduğunu rapor etmiştir. Starr ve Davila (2009) yaptıkları araştırmada ölçeğin iç tutarlılığını .89 olarak bulmuşlardır.

Ölçeğin Çeviri Çalışması

Ölçeğin Türkçe uyarlaması çalışmasının ilk basamağını gereken izinlerin alınması oluşturmuştur. Ölçeğin kaynak dil olan İngilizce'den hedef dil olan Türkçe'ye çevirisi, alan bilgisi ve İngilizce yeterliliği bulunan üç psikolojik danışman tarafından birbirinden bağımsız olarak yapılmıştır. Çeviriyi yapan uzmanlardan kavramsal, alansal ve deyimsel eşdeğerliğe dikkat etmeleri istenmiştir. Sonrasında çevrilen maddeler birbirleriyle karşılaştırılmak üzere bir araya getirilmiş ve iki alan uzmanından en iyi çeviriyi seçmeleri ve varsa önerileri istenmiştir. Ardından dilin kullanımı ve dil bilgisi açısından incelenmesi amacıyla iki Türk Dili ve Edebiyatı uzmanına verilmiştir ve uzmanlar tarafından gerekli görülen dil bilgisi ve kelime değişiklikleri yapılmıştır. Bir sonraki aşamada ise, ölçeğin açıklığını ve anlaşılabilirliğini test etmek amacıyla 12 üniversite öğrencisinin katıldığı bir odak grup çalışması gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, son haline getirilen ölçek, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik alanında doktora derecesine sahip iki öğretim üyesine uzman görüşü alınmak için sunulmuş ve ölçek uzmanlar tarafından çalışma grubunun yaş özelliklerine uygun ve içerik geçerliği olan bir ölçek olarak değerlendirilmiştir.

Veri analizi

Veri analizinin ilk aşaması olarak, maddelerin ayırt ediciliğini değerlendirmek amacıyla düzeltilmiş madde toplam korelasyonları hesaplanmıştır. Daha sonra, ölçeğin faktör ve yapı geçerliliğini test etmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Ölçek için Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı, test tekrar test korelasyonu hesaplanmış ve ölçüt bağlantılı geçerliliğini hesaplamak için de Ruminasyon Ölçeği ile arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Geçerliğe ilişkin bulguları desteklemek amacıyla ayrıca kadın ve erkeklerin eşli ruminasyon ölçeğinden aldıkları puanlar karşılaştırılmıştır.

Bulgular

Bulgular kısmında önce madde analizi, doğrulayıcı faktör analizi, ardından güvenilirlikle ilgili olarak yapılan iç tutarlılık katsayısının ve test tekrar test korelasyonunun hesaplanmasına ilişkin

bulgular ve son olarak ölçüt-bağıntılı geçerliği çalışma bulguları sunulmuştur. En sonunda, ölçeğin geçerliğini desteklemek amacıyla alan yazına dayalı olarak yapılan cinsiyete göre eşli ruminasyon karşılaştırılmasına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Test tekrar test analizi hariç diğer tüm analizler 256 (146 Kadın, 110 Erkek) üniversite öğrencisinden oluşan veri ile yapılmıştır.

Madde analizi

Maddelerin ayırt ediciliğini değerlendirmek amacıyla düzeltilmiş madde toplam korelasyonları hesaplanmıştır. Madde toplam korelasyonunun yorumlanmasında değeri .30 ve üzerinde olan maddelerin ölçülecek özelliği ayırt etme açısından yeterli kabul edildiği (Büyüköztürk, 2004) göz önüne alındığında, ölçekteki tüm maddelerin ayırt edici gücünün yüksek olduğu söylenebilir. Ölçekteki maddelere ilişkin değerler Tablo 1 üzerinde verilmiştir. Tabloda da görüldüğü gibi düzeltilmiş madde toplam korelasyonuna yönelik sonuçlar .474 ile .789 arasında değişmektedir.

Tablo1. Eşli Ruminasyon Ölçeğinin Maddelerine İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

	$\bar{x}$	SS	Madde Toplam Korelasyonları
ER1	3.12	.99	.539
ER 2	3.72	1.00	.474
ER 3	2.64	1.09	.576
ER 4	3.15	1.16	.511
ER 5	3.63	1.01	.619
ER 6	3.33	1.09	.615
ER 7	3.40	1.14	.605
ER 8	2.78	1.18	.602
ER 9	2.27	1.17	.556
ER 10	2.78	1.19	.647
ER 11	2.96	1.21	.618
ER 12	3.04	1.12	.656
ER 13	2.67	1.12	.655
ER 14	3.38	1.02	.676
ER 15	3.16	1.09	.664
ER 16	2.95	1.06	.788
ER 17	3.10	2.01	.486
ER 18	2.41	1.15	.703
ER 19	2.98	1.06	.778
ER 20	2.96	1.08	.762
ER 21	3.00	1.11	.789
ER 22	2.90	1.09	.733
ER 23	2.00	1.13	.656
ER 24	3.01	1.10	.774
ER 25	2.82	1.10	.777
ER 26	2.94	1.15	.738
ER 27	2.93	1.12	.694

Doğrulatoryı faktör analizi

Çalışmada ölçeğin 27 maddelik orijinal tek faktörlü formunun yapı geçerliğini araştırmak amacıyla doğrulatoryı faktör analizi “madde parselleme tekniği (item parceling technique)” kullanılarak 256 (146 K, 110E) üniversite öğrencisinden oluşan veri ile yapılmıştır. Bandalos ve Finney (2001)’e göre kullanılan bu teknik özellikle çok madde sayılı ölçeklerde daha iyi sonuç vermektedir. Ayrıca bu teknik daha sürekli ve normal dağılım verileri elde etmek ve CFA modelin uyum değerlerini geliştirmek için önerilmektedir. Çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerlerine bağlı olarak her parselde üç madde bulunmak üzere toplam dokuz parsel oluşturulmuştur. Parsellerin çarpıklık ve basıklık değerleri -.022 ve -.765 aralığındadır ve buna göre madde parselleri normal dağılım göstermektedir.

Yapılan doğrulatoryı faktör analizi sonuçları; Ki-kare uyum testi (Chi-Square Goodness), CFI (karşılaştırmalı uyum indeksi), GFI (uyum iyiliği indeksi), AGFI (düzeltilmiş uyum iyiliği indeksi), RMSEA (ortalama kareli yaklaşım hatalarının karekökü) ve SRMR (standartlaştırılmış ortalama hataların karekökü) gibi uyum indeksleri göz önüne alınarak değerlendirilmiştir. CFI, GFI ve AGFI indeksleri için kabul edilebilir uyum değeri 0.90 ve mükemmel uyum değeri 0.95 olarak kabul edilmektedir (Bentler, 1990; Kline, 2005). RMSEA için ise 0.08 kabul edilebilir uyum ve 0.05 mükemmel uyum değeri olarak kabul edilmiştir (Brown ve Cudeck, 1993).

Tablo 2’de doğrulatoryı faktör analizi sonucunda elde edilen ölçek maddelerine ait faktör yükü tahminleri regresyon ağırlıkları olarak gösterilmektedir. Her parametre, faktör yüklenimleri (sütun 1), standart hata (sütun 2) ve kritik oran (sütun 3) olarak listelenmiştir.

Tablo 2. Eşli Ruminasyon Ölçeği’nin Parametre Tahminleri

			Faktör yüklenimleri	SH	KO	p
Parcel1	<-----	F1	.867			
Parcel2	<-----	F1	.664	.061	12.310	< .001
Parcel3	<-----	F1	.691	.065	12.942	< .001
Parcel4	<-----	F1	.707	.067	13.497	< .001
Parcel5	<-----	F1	.841	.055	17.902	< .001
Parcel6	<-----	F1	.867	.052	18.955	< .001
Parcel10	<-----	F1	.931	.066	18.457	< .001
Parcel11	<-----	F1	.887	.056	19.850	< .001
Parcel12	<-----	F1	.856	.056	18.526	< .001

Yapılan Doğrulatoryı Faktör Analizi sonucunda ölçeğin 27 maddesi için tek faktörlü olarak tanımlanan modele ait uygunluk istatistiklerinin uyum indekslerine göre kabul edilebilir aralıkta olduğunu göstermektedir: [$\chi^2(27) = 68,31, p < .0001; \chi^2/df-ratio = 2.53; CFI = .98, GFI = .95, AGFI = .91, RMSEA = .078, SRMR = .024$]. Sonuçlar, Eşli Ruminasyon Ölçeği’nin Türkçe formunun Ross (2002) tarafından önerilen tek faktörlü modelin veriyeye istatistiksel olarak iyi uyum sağladığını göstermektedir. Sonuç olarak, Türkçe formu için faktör yapısının orijinal faktör yapısıyla tutarlı sonuçlar gösterdiği bulunmuştur.

Ölçeğin Güvenirliliğine İlişkin Sonuçlar

Ölçeğin güvenirliliğini test etmek için ise Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı hesaplanmıştır. Tek faktörlü yapı için ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .95 olarak bulunmuştur. Testin tekrarı için 113 kişiden dört hafta arayla alınan verilere göre iki ölçüm arasındaki

pearson momentler çarpım korelasyonu katsayıları .90 dur. Bulunan bu değerler Eşli Ruminasyon Ölçeğinin güvenirlilik düzeyi için yeterli olduğunu ve ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında kararlı sonuçlar verdiğini göstermektedir.

Ölçüt-Bağımlı Geçerlik

Ölçeğin ölçüt bağımlı geçerliğini hesaplamak için Ruminasyon Ölçeği ile arasındaki ilişki Pearson korelasyon katsayıları hesaplanarak bulunmuştur. Buna göre, Eşli Ruminasyon Ölçeği ile Ruminasyon Ölçeği ($r = .46, p < .001$) arasında doğru yönde manidar ilişki bulunmuştur.

Cinsiyete Göre Eşli Ruminasyon Düzeyi

Eşli Ruminasyon üzerine daha önce yapılan çalışmalar cinsiyetin eşli ruminasyon üzerinde etkili olabileceğine işaret etmektedir (Rose, 2002). Buradan hareketle, eşli ruminasyon puanlarının cinsiyete

göre karşılaştırılmasının ölçeğin grup farklarını değerlendirmede kullanılıp kullanılmayacağını test etmek amacıyla t testi yapılmıştır. Cinsiyete göre eşli ruminasyon düzeyi puanlarının t testi sonuçları Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Cinsiyet Değişkenine Göre Eşli Ruminasyon Düzeyine İlişkin t testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	SS	t
Eşli ruminasyon	K	146	89.76	17.54	9.83**
	E	110	67.46	18.49	

** $p < .001$

Öğrencilerin Eşli Ruminasyon Ölçeği'den elde ettikleri aritmetik ortalama 80.17 (SS =21.06) olarak bulunmuştur. Kadın öğrencilerin eşli ruminasyon puan ortalaması ($\bar{x} = 89.76$, SS = 17.54) erkek öğrencilerin ruminasyon puan ortalamasından ($\bar{x} = 67.46$, SS = 18.49) yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin cinsiyete bağlı olarak eşli ruminasyon düzeyleri arasındaki farkı görmek amacıyla t testi kullanılmıştır.

Tablo 3'de görüldüğü gibi; cinsiyet değişkenine göre katılımcıların eşli ruminasyon düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($t(254) = 9.83$, $p < .001$). Elde edilen bu bulgu, kadın öğrencilerin erkek öğrencilerden daha fazla eşli ruminasyon yaptığını göstermektedir.

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada öncelikle Eşli Ruminasyon Ölçeği'nin Türkçe Form'unun temel geçerlik ve güvenilirlik özellikleri incelenmiştir. Bu amaçla ölçeğin madde analizi, faktör yapısı, ölçüt-bağlantılı geçerliği ve iç tutarlılığı incelenmiştir. Madde analizi sonuçları incelendiğinde ölçekteki tüm maddelerin ölçülecek özelliği ayırt etme açısından yeterli olduğu görülmektedir. Yapılan Doğrulayıcı Faktör Analizi sonucu, Eşli Ruminasyon Ölçeğinin Türkçe formunun Ross (2002) tarafından önerilen tek faktörlü modelin veriye istatistiksel olarak iyi uyum sağladığını göstermektedir. Sonuç olarak, Türkçe formu için faktör yapısının orijinal faktör yapısıyla tutarlı sonuçlar gösterdiği bulunmuştur. İç tutarlık katsayısı ve test tekrar test tekniğiyle dört hafta arayla alınan iki ölçüm arasındaki Pearson Momentler Çarpım Korelasyonu Katsayısı incelendiğinde, bu değerlerin ölçeğin güvenilirlik düzeyi için yeterli olduğu ve ölçeğin iki ayrı uygulamada her uygulamasında kararlı sonuçlar verdiği görülmektedir.

Bu araştırmada, ölçeğin ölçüt bağlantılı geçerliği için Ruminasyon Ölçeği kullanılmıştır. Sonuçlar, iki ölçek toplam puanları arasında orta düzeyde pozitif ilişki olduğunu göstermiştir. İki ölçek arasındaki yüksek olumlu ilişkinin, Eşli Ruminasyon Ölçeği'nin geçerliği için bir kanıt olarak ele alınmıştır (Rose, 2002). Buna göre, ruminasyon düzeyi yüksek bireylerin eşli ruminasyon düzeylerinin de yüksek olma ihtimali yüksektir.

İlgili alanyazında cinsiyete göre eşli ruminasyon açısından fark olduğunu gösteren araştırma bulgularına (Rose, 2002) dayanarak yapılan t testi sonucu daha önceki bulgularla tutarlı sonuçlar vermiştir. Yapılan çalışmada ölçeğin eşli ruminasyon açısından cinsiyet farkını değerlendirmede de kullanılabildiği görülmüştür. Buna göre, kadın katılımcıların eşli ruminasyon düzeyleri erkek öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur. Bu sonuçlar da geçerliğin bir başka kanıtı olarak ele alınmıştır.

İlgili alan yazında da kadınların erkeklerden daha yüksek eşli ruminasyon puanına sahip oldukları görülmektedir (Rose, 2002; Rose, Carlson ve Waller, 2007). Rose, Carlson ve Waller (2007) tarafından yapılan boylamsal çalışma hem eşli ruminasyon düzeyinin hem de eşli ruminasyonun etkilerinin cinsiyete göre farklılaştığını göstermektedir. Buna göre her iki cinsiyette de anksiyete ve depresyon belirtileri ve yüksek arkadaşlık kalitesi eşli ruminasyondaki artışta yordamaktadır. Ancak, erkeklerde eşli-ruminasyonun sadece olumlu arkadaşlık kalitesini artırarak depresyon ve anksiyete belirtilerini yükseltmediği görülmektedir. Yani, eşli ruminasyon sadece kadınlarda depresyon ve anksiyete belirtilerini arttırmaktadır. Rose, Carlson ve Waller (2007) göre bu bulgu arkadaşlık ilişkilerinin kadınların içselleştirme sorunları geliştirmesinde ironik bir rol oynadığını düşündürmektedir. Eşli ruminasyonun kadınların olumlu destek almasına yardımcı olmasının yanısıra bu konuşmaların depresyon ve anksiyeteye de katkı sağladığı görülmektedir. Gelecekte yapılacak çalışmalarda eşli ruminasyonun neden kadınlarda güçlü bir risk faktörü olduğunun araştırılması önerilmektedir.

Bu konuda daha fazla araştırmaya ihtiyaç olmasına rağmen, bu çalışmanın eşli ruminasyonla ilgili olan bilgileri en azından ülkemiz için genişletmiş olduğu düşünülmektedir. Eşli ruminasyonun birçok değişkenle ilişkili olduğu varsayılmaktadır. Eşli ruminasyonu yakın arkadaş sayısı ve ilişkilerin kalitesi gibi birçok değişkenin etkilediği düşünülmektedir. Ama bunun nedenlerinin daha detaylı olarak incelenmesinin faydalı olacağı önerilmektedir. Gelecek araştırmalarda eşli ruminasyonun arkadaşlık ve aile bağlarını nasıl etkilediğini araştırabilir. Eşli

ruminasyonun hangi durumlarda yakın ilişkileri zorlaştırdığı ve hangi durumlarda güçlendirdiğinin araştırılması önerilmektedir. Alinyazına göre eşli ruminasyon bu güne kadar genellikle çocuklarda ve ergenlerde çalışılmıştır. Bu nedenle, eşli ruminasyonun farklı yaş gruplarında ve ilişki türlerinde (örneğin evlilik) oluşup oluşmadığının belirlenmesi önerilmektedir. Görüldüğü gibi bu kavramla ilgili henüz araştırılmamış birçok olasılık bulunmaktadır. Eşli ruminasyon ölçeğinin Türkçe uyarlamasının gelecek çalışmalar için bir başlangıç olacağı umulmaktadır.

Özet olarak, Eşli Ruminasyon Ölçeği Türkçe Formu'nun psikometrik özelliklerinin yeterli düzeyde olduğu görülmektedir. Ayrıca bu araştırma

sonuçlarının, ölçeğin kültürel geçerliliği konusunda veri sağlayarak, kültürler arası çalışmalara temel olacağı beklenilmektedir. Bununla birlikte, bu ölçeğin hem araştırmacılar ve hem de uygulamada çalışan uzmanlar tarafından bireylerin eşli ruminasyon özelliklerini tanımlamakta kullanılabileceği de varsayılmaktadır. Ancak bu araştırma sonuçları, kesitsel veri toplama yöntemi ve kolay ulaşılabilir (convenient sampling) örnekleminin sahip olduğu bazı sınırlılıklara sahiptir. Bu sınırlılıkları gidermek amacıyla, seçkisiz örnekleme yöntemi ile psikometrik uygunluğu tekrar test edilmelidir. Ayrıca ölçeğin psikometrik özelliklerini farklı yaş gruplarında incelemenin ölçeğin normlarının oluşması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Bentler, P. M. (1990). Comparative fit indexes in structural models. *Psychological Bulletin*, 107(2), 238.
- Bugay, A. (2010). *Investigation of social-cognitive, emotional and behavioral variables as predictors of self-forgiveness* Unpublished doctoral dissertation, Orta Doğu Teknik Lisesi, Ankara.
- Bugay, A. , Demir, A. ve Delevi. R. (2012). Assessment of the factor structure, reliability and validity of the Turkish version of Heartland Forgiveness Scale. *Psychological Reports*, 111(2), 575-584. doi: 10.2466/08.21.PR0.111.5.575-584
- Büyüköztürk, Ş. (2004). *Veri analizi el kitabı*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Browne, M. W. ve Cudeck, R. (1993). *Alternative ways of assessing model fit*. In Bollen, K. A. and Long, J. S. (eds.) *Testing structural equation models*, (pp 136–162). Newbury Park, CA: Sage
- Calmes, C. A. (2008). *The relationship between co-rumination, relationship satisfaction, and emotional distress*. Unpublished doctoral dissertation, State University of New York at Buffalo
- Calmes C. A. ve Roberts J. E. (2008). Rumination in interpersonal relationships: Does co rumination explain gender differences in emotional distress and relationship satisfaction among college students? *Cognitive Therapy and Research*, 32, 577–590.
- Erdur, O. (2002). *Psychological reactions of Turkish earthquake survivors* Unpublished Doctoral Dissertation, The University of Texas at Austin, Austin, Texas.
- Erdur-Baker, Ö. (2009). Peer victimization, rumination, and problem solving as risk contributors to adolescents' depressive symptoms. *The Journal of psychology*, 143(1), 78-90.
- Erdur-Baker, O. ve Bugay, A. (2012). The Turkish version of the Ruminative Response Scale: An examination of its reliability and validity. *The International Journal of Educational and Psychological Assessment*, 10(2), 1-16.
- Erdur-Baker, O. Özgülük, B., Turan, N. ve Demirci-Danışık, N. (2009). Ergenlerde görülen psikolojik belirtilerin yordayıcıları olarak ruminasyon ve öfke/öfke ifade tazları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(32), 43-53.
- Johnson, H. D. (2004). Gender, grade, and relationship differences in emotional closeness within adolescent friendships. *Adolescence*, 39, 243-255.
- Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling*, 2nd Edition: N.Y.: Guilford.
- Nolen-Hoeksema, S. (1987). Sex differences in unipolar depression: evidence and theory. *Psychological bulletin*, 101(2), 259-282.
- Nolen-Hoeksema, S. ve Morrow, J. (1991). A prospective study of depression and posttraumatic stress symptoms after a natural disaster: The 1989 Loma Prieta Earthquake. *Journal of personality and social psychology*, 61(1), 115.
- Rose, A. J. (2002). Co-rumination in the friendships of girls and boys. *Child development*, 73(6), 1830-1843.
- Rose, A. J., Carlson, W. ve Waller, E. M. (2007). Prospective associations of co-rumination with friendship and emotional adjustment: Considering the socioemotional trade-offs of co-rumination. *Developmental Psychology*, 43(4), 1019-1031. doi:10.1037/0012-1649.43.4.1019
- Ross, A. J. (2002). Co-Rumination in the friendships of girls and boys. *Child Development*, 73(6), 1830-1843

- Şenormancı, Ö., Konkan, R., Güçlü, O., Şenormancı, G. ve Sungur, M. Z. (2013). Ruminatif yanıt biçimi ve fonksiyonel olmayan tutumların majör depresyonla ilişkisi. *Düşünen Adam: The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 26(2), 239-247
- Starr, L. R. ve Davila, J. (2009). Clarifying co-rumination: Association with internalizing symptoms and romantic involvement among adolescent girls. *Journal of Adolescence*, 32, 19-37.
- Treynor, W., Gonzalez, R. ve Nolen-Hoeksema, S. (2003). Rumination reconsidered: A psychometric analysis. *Cognitive Therapy and Research*, 27(3), 247-259. doi:10.1023/A:1023910315561
- Turan, N. ve Erdur-Baker, Ö. (2014). Attitudes towards seeking psychological help among a sample of Turkish university students: The roles of rumination and internal working models. *British Journal of Guidance ve Counselling*, 42(1), 86-98.
- Yılmaz, P. A. E., Sungur, M. Z., Konkan, R. ve Şenormancı, Ö. (2014). Ruminasyonla ilgili üstbiliş ölçeklerinin klinik ve klinik olmayan Türk örneklemelerindeki psikometrik özellikleri. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 25, 1-11.
- Weinstock, L.M. ve Whisman, M.A. (2007). Rumination and excessive reassurance-seeking in depression: A cognitive-interpersonal integration. *Cognitive Therapy & Research*, 31, 333-342.

Extended Summary

Turkish version of the Co-rumination Questionnaire: A Validity and Reliability Study

Aslı BUGAY and Özgür ERDUR BAKER

Rumination as a cognitive process was defined as repetitive thinking about the possible causes and consequences of any given issues and its related feelings without taking any action to solve the problem and being stuck in the past (Nolen Hoeksema, 1987). "Why can I not handle the events better", "Why does this always happen to me?", "Why do I feel like this" are the examples of internal repetitive thinking. This reaction, which is particularly given under stressful situations, usually makes coping difficult and has been found to be associated with several psychological difficulties, particularly depression (Treyner, Gonzalez and Nolen-Hoeksema, 2003).

However, recent studies suggest that rumination may not necessarily be an internal cognitive process, but rather may occur among individuals. Such an interpersonal process is called co-rumination and defined as a repeatedly talking about a problem by focusing on the negative sides without engaging in its solutions (Ross, 2002). The individual with a higher tendency of rumination is more likely to be prone to co-rumination as well (Rose, 2002). In fact, rumination and co-rumination were found to be related to each other as well as to depression and other psychological issues (Calmes and Roberts, 2008; Rose, 2002). In addition, these studies indicate that excessive assurance seeking and acceptance search tendencies increase depression by means of rumination (Weinstock and Whisman, 2007). The studies reveal that sharing negative emotions and thoughts without focusing on problem solving increases emotional stress (Rose, 2002).

Co-rumination is a concept that helps us to understand that not every social relationship or sharing means healthy social support. Also, the reported strong correlations between co-rumination and many other psychological variables, such as self-disclosure, rumination (Ross, 2002), depression, anxiety (Ross, 2007), emotional distress, and relationship satisfaction (Calmes and Roberts, 2008) points out the importance of co-rumination as a psychological concept that

needs to be further studied. Therefore, it is vital to develop a reliable and valid operational definition for co-rumination. However, co-rumination is a new topic for international research and has not yet been studied in Turkey. Given the lack of validated assessment tools in Turkish for investigating co-rumination, the current study aims to adapt non-Turkish validated assessment tools to Turkish and examine their basic characteristics of reliability and validity for the Turkish population.

Method

Participants

Data were collected from two different groups of university students. The first group is composed of 256 (146 female, 110 male) university students and the data gathered from this group is used to test construct validity and criterion validity. The second group is composed of 113 (72 female, 41 male) university students and the data gathered from this group is used to investigate the test-retest reliability of the scale. After completing the necessary ethics review board process, the participants were recruited through convenient sampling based on accessibility. Participants were guaranteed anonymity of their responses and confidentiality of the data. A packet of self-report measures was administered in a class hour. The completion of the survey took approximately 15-20 minutes.

Measures

The Turkish version of Co-rumination Scale (CRS, Rose, 2002), Ruminative Response Scale (Nolen-Hoeksema and Morrow (1991) and Demographic Information Form were used to collect the data.

Results

Firstly, item-total scores correlations were performed in order to assess item discrimination. The item-total correlation coefficients of the items ranged between .474 and .789, and were within acceptable limits.

AMOS Version 16.0 software (Arbuckle, 2007) was used to perform Confirmatory Factor Analysis (CFA) with item parceling technique. The findings revealed good model fit indices for the original one factor model of the CRS; [χ^2 (27) = 68,31, $p < .0001$; χ^2/df - ratio = 2.53; CFI = .98, GFI= .95, AGFI= .91, RMSEA = .078, SRMR =.024]. Therefore, the goodness-of-fit indices (CFI, GFI, RMSEA, and SRMR) suggest that the model fit is adequate and the findings confirm the one factor model of the CRS, providing evidence for the construct validity. Criterion-related validity of the scale was calculated based on the correlation between the Turkish versions of Co-rumination Scale (CRS) and Rumination Scale (RS). The Pearson Correlation Coefficient revealed significant positive correlation between CRS and RS scores ($r = .47$, $p < .01$), suggesting that participants with a high CRS score tended to score higher on RS. In order to provide evidence of reliability, the internal consistency coefficient (Cronbach alpha) and four weeks test-retest correlations were calculated for the scale. Cronbach's coefficient alpha for CRS total is $\alpha = .95$. Test-retest reliability of these composite scores of the scale was 0.90. The results suggested that the Turkish version of the CRS had adequate internal consistency, criterion validity, and reflected the standard one-factor structure. Also, a t-test analysis indicated that female students scored higher than males on co-rumination.

Findings

The current study investigated the reliability and validity of the Turkish version of the Co-Rumination Scale. The item-total correlation coefficients of the items are within acceptable limits. Confirmatory Factor Analysis (CFA) with item parceling technique suggested that the one factor model fit is adequate, and consequently support the construct validity of this scale. The internal consistency coefficient (Cronbach alpha) and four weeks test-retest correlations reveal that the one factor model of the CRS is reliable by pointing out the stability of the scores obtained from the scale over time. Furthermore, the results support adequate criterion-related validity as reported in the original study (Rose, 2002). Participants with a high CRS score also obtained high scores on the RS. That is, co-rumination was found to be associated with greater rumination in the expected direction. Moreover, t -test analysis indicated that female students scored higher than males on co-rumination, which is consistent with the results of previous studies (Rose, 2002). Therefore, the results of the study show that the Turkish version of the scale can produce valid and reliable scores of co-rumination for Turkish university student sample.